

Jelgavas reģiona bibliotēku pārskats par darbu 2017. gadā

2017

SATURS

1. Jelgavas reģiona bibliotēku raksturojums	3
2. Finansiālais nodrošinājums	4
3. Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	5
4. Personāls	7
5. Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	8
6. Krājums	15
7. Darbs ar bērniem un jauniešiem.....	18
8. Novadpētniecība.....	21
9. Projekti	22
10. Publicitāte.....	24
11. Metodiskais un konsultatīvais darbs	25

1. JELGAVAS REĢIONA BIBLIOTĒKU RAKSTUROJUMS

Jelgavas pilsētas bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas metodiskajā pārraudzībā atrodas Jelgavas un Ozolnieku novadu bibliotēkas. Jelgavas novadā ir 23, bet Ozolnieku novadā 5 publiskās bibliotēkas.

Gada nogalē tika pieņemts KM Bibliotēku padomes lēmums par Ozolnieku novada Jaunpēternieku bibliotēkas pārveidošanu par ārējo pakalpojuma punktu. Šajā vietā bibliotēkas attīstībai nav perspektīvas – mazs iedzīvotāju skaits un pie tam bibliotēka atrodas kokapstrādes uzņēmuma ražošanas teritorijā. Jelgavas novada apdzīvotajā vietā Mežciems darbu 2017. gadā uzsācis jauns ārējais pakalpojuma punkts.

Jāpiezīmē, ka Jelgavas reģiona īpatnība ir tā, ka Jelgavas novadam nav centrālās bibliotēkas, bet Ozolnieku novads strādā ar savu BIS ALISE un līdz ar to šī novada bibliotēku krājumi nav redzami Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā.

Ar abiem novadiem noslēgti līgumi par metodiskā un konsultatīvā darba apjomu un tā finansējumu.

Pārskata perioda galvenās prioritātes - bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide, darbs ar bērniem un bibliotēku darba publicitāte.

Izmaiņas bibliotēku darbībā pārskata periodā nav notikušas.

Bibliotēku akreditācija nav notikusi. Iepriekšējās akreditācijas ieteikumi gandrīz visi izpildīti. Nav izpildīti tie, kuri saistās ar bibliotēku telpu paplašināšanu, bibliotēku pieejamības nodrošināšanu. Akreditācija notiks 2018. gada jūnijā

2. FINANSIĀLAIS NODROŠINĀJUMS

2.1.tabula

Bibliotēkas finansiālais nodrošinājums

	2015	2016	2017
Kopā (EUR)	467124	474400	511217
Pašvaldības finansējums	452236	474105	509226
Citi ieņēmumi:	14888	295	1991
<i>t. sk. maksas pakalpojumi</i>	219	295	491
<i>t. sk. ziedojumi un dāvinājumi</i>			
<i>t. sk. VKKF finansējums</i>			
<i>t. sk. citi piešķirumi</i>	14669		1500

2.2.tabula

Bibliotēkas izdevumi

	2015	2016	2017
Izdevumi kopā (EUR)	467124	474400	511217
Darbinieku atalgojums (bruto)	220578	237148	294939
Krājuma komplektēšana	64890	68604	69181

Pašvaldību piešķirtais finansējums ir bibliotēku attīstību veicinošs un ar pozitīvu attīstības tendenci. Palielinājies arī darbinieku atalgojums. Jelgavas novadā iegādātas veselības apdrošināšanas polises. Jelgavas novadā pirms jaunā budžeta veidošanas notiek individuāla saruna ar katru bibliotēkas vadītāju, kurā tiek noskaidrotas vajadzības, kā arī analizēts kā izmantots jau piešķirtais finansējums. Līdzīgi notiek arī Ozolnieku novadā.

3. MATERIĀLĀ UN TEHNISKĀ STĀVOKĻA VĒRTĒJUMS

Pārskata periodā veikti tikai nelieli remontdarbi, tajā skaitā:

- Zaļenieku pagasta bibliotēkā – grīdas seguma remonts,
- Zaļenieku pagasta bibliotēkā – bērnu stūrīša pilnveidošana,
- Zaļenieku pagasta Ūziņu bibliotēkā - āra fasādes pārkrāsošana un jaunas āra tualetes uzstādīšana
- Sesavas pagasta bibliotēkā - 2 telpu remonts un grīdas seguma nomaiņa
- Svētes pagasta bibliotēkā – bērnu telpas uzlabošana, iekārtota elektriskā apkure, nelielas lasītavas izveidošana.

Kopumā vērtējot bibliotēku telpu stāvoklis ir labs.

Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām:

- Platones pagasta Lielvircavas bibliotēkai piešķirtas jaunas plašākas telpas likvidētās Lielvircavas pamatskolas ēkā. 2017.gadā iesākts šo telpu remonts, pārcelšanās plānota 2018. gada martā/aprīlī
- Glūdas pagasta Nākotnes bibliotēkai piešķirta telpa, kurā līdz šim atradās aptieka, iesākts tās remonts. Telpa tiks izmantota darbam ar bērniem.

Telpu paplašināšana, ņemot vērā to aktīvo darbību, būtu nepieciešama vairākām bibliotēkām, tajā skaitā Zaļenieku, Sesavas, Svētes pagastu, Ozolnieku novada centrālajai bibliotēkai. Tomēr pārskatāmā periodā tas nav paredzēts.

Jaunu ēku būvniecība – nav plānota

Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums): situācijas raksturojums un vērtējums, nākotnes prognozes, atjaunināšanas iespējas (aprakstoši vai tabulas veidā – pēc izvēles)

Jelgavas novada bibliotēkās pakāpeniski tiek atjaunota datortehnika. Tiek norakstīti 3 Tēva dēla projekta laikā saņemtie datori un iegādāti jauni. Vienojoties ar bibliotēku vadītājiem un pamatojoties uz to, ka samazinās datoru izmantošana, kā arī atsevišķām bibliotēkām ir šauras telpas, tika lemts par lietotājiem pieejamo datoru skaita samazināšanu. 2018. gadā iepļānota visu atlikušo lietotāju veco datoru nomaiņa pret jauniem.

Ozolnieku novada bibliotēkās, pateicoties 2015.gadā realizētajam novada un ERAF projektam, notikusi IKT nomaiņa un līdz ar to nodrošinājums uz 1.01.2018. ir pietiekams.

Vairākās bibliotēkās iegādāti jauni printeri un multifunkcionālās iekārtas, fotoaparāti. Pilnveidots un uzlabots bibliotēku aprīkojums – jaunas mēbeles bērnu stūrīšiem, gleznu piekaramās iekārtas, bibliotekāra darba galdi, krēsli utt. Ja vien ir pamatots, jāpilns bibliotēkas vadītāja pieteikums

par konkrētām vajadzībām, tad tas tiek izskatīts un vairumā gadījumu apmierināts vai arī iekļauts perspektīvā risināmo jautājumu lokā.

Visās abu novadu bibliotēkās izveidoti bērnu stūrīši, kuri tiek papildināti ar galda un cita veida spēlēm, kā arī vajadzības gadījumā nomainīts aprīkojums. Sliktāka situācija ir ar jauniešiem. Lielākai daļai bibliotēku telpas ir šauras, tādēļ grūti atrast piemērotu vietu un to iekārtot tā, lai jauniešiem būtu motivācija tur uzturēties ilgāku laiku. Šo neatbilstību daļēji kompensē gandrīz katrā pagastā izveidotie jauniešu centri un jauniešu darba koordinatori. Bibliotēku uzdevums vairāk ar tiem sadarboties.

Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā - lielākā un grūtāk risināmā problēma ir bibliotēku telpu šaurība.

4. PERSONĀLS

Jelgavas novada 23 publiskajās bibliotēkās strādā 26 bibliotekārie darbinieki.

Ozolnieku novada 5 publiskajās bibliotēkās strādā 8 bibliotekārie darbinieki.

Abos novados kopā 34, no tiem:

- Maģistra grāds – 1
- Augstākā bibliotekārā (līdz 1993) – 6
- Augstākā cita – 7 (no tām 3 pirms 1993)
- 1.līmeņa augstākā bibliotekārā – 2
- Profesionālā vidējā bibliotekārā – 2
- LNB Kompetenču centra 240 stundu kursi - 4

Pārējiem – vid.profesionālā citā jomā un vidējā izglītība. Darbiniekiem, kuri tiek pieņemti darbā no jauna, obligāts noteikums ir iegūt izglītību profesijā (LNB Kompetenču centra kursi, koledža utt.)

2017. gadā nomainījās vadītājas Lielplatonē un Platonē pagasta bibliotēkās, abām augstākā izglītība un iekārtotas mācības LNB Kompetenču centra 240 stunduursos.

No visiem darbiniekiem 1 bibliotēkas vadītāja strādā uz nepilnu darba slodzi (0,5)

Profesionālā pilnveide abos novados tiek atbalstīta un finansējums profesionālajai pilnveidei ir pietiekams, tikai tas laicīgi, budžetu sastādot jāieplāno. Katru gadu tiek finansēts viens 2 dienu pieredzes brauciens.

Pagastu bibliotēku darbinieki galvenokārt apmeklē reģiona galvenās bibliotēkas, LBB Zemgales nodaļas profesionālās pilnveides pasākumus. Pārskata periodā 2 darbinieki apmeklēja LNB Kompetenču centra kursus, 1 ZRKAC kursus Jelgavā. Katrā ziņā iespējas piedalīties profesionālās pilnveides pasākumos ir katram, tikai savlaicīgi jāparedz savā budžetā finansējums.

Iespējams, ka šajā virzienā vairāk jāpiestrādā metodiķim.

Problēmas un to risinājumi personāla jomā

Viena no problēmām ir bibliotēku darbinieku novecošanās – daudzām vadītājām ir visai cienījams vecums, bet mazās pensijas nav motivējošs faktors darba vietas maiņai. Lai arī laukos ir bezdarbs, tomēr atrast jaunu, darbam motivētu darbinieku nemaz nav viegli, ar profesionālo izglītību nemaz nerunājot.

5. PAKALPOJUMU PIEDĀVĀJUMS UN PIEEJAMĪBA

Galvenie rādītāji (kopaina: lasītāju skaits, apmeklējums, izsniegums u. c.)

5.1.tabula
Bibliotēkas pamatrādītāji

	2015	2016	2017	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	8723	8915	8952	+2%; +0,5%
<i>t. sk. bērni</i>	2911	2899	2617	-0,4%; -10%
Bibliotēkas apmeklējums	114129	112615	108042	-1,3%; -4,2%
<i>t. sk. bērni</i>	32260	37421	41690	+14%; +10%
Virtuālais apmeklējums				
Sociālo tīklu apmeklējums (skatījumi)				
Izsniegums kopā	193445	201032	202861	+3,8%; +1%
<i>t. sk. grāmatas</i>	87084	93353	90150	+6%; -3,6%
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	89336	90391	90537	+1,2%; +0,5%
<i>t. sk. bērniem</i>	17025	17288	22174	+0,1%; +22%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pašvaldībā	25	26	26	
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>			40	
Iedzīvotāju skaits Jelgavas un Ozolnieku nov	35473	34835	34555	

Abu novadu bibliotēku darba skaitliskie rādītāji ir stabili. Ozolnieku novadā vērojams lasītāju skaita pieaugums, kas ir ļoti saprotams, jo Ozolnieki ir blīvi apdzīvota teritorija, piemērota komfortablam dzīvei, notiek privātmāju celtniecība un līdz ar to palielinās aktīvu, gados jaunu iedzīvotāju īpatsvars. Jelgavas novadā kopējais lasītāju skaits nedaudz samazinājies. Tam par iemeslu var būt 2 bibliotēku vadītāju ilgstoša prombūtne, kuras laikā saīsināts bibliotēku darba laiks, kā arī darbinieku nomainīšanās Lielplatones un Platones pagastu bibliotēkās. Zināmas izmaiņas abu novadu bibliotēku darba rādītājos ienes arī iedzīvotāju dzīvesveida izmaiņas. Daudzi intensīvi strādā blakus esošajās pilsētas un līdz ar to vairāk laika pavada ceļā uz darbu, bet samazinās laiks sev un ģimenei. To pierāda gada nogalē divu bibliotēku dalība lasīšanas projektā “Grāmatu starts” - vecāki labprāt vēlējās piedalīties pasākumos bērniem, bet ar nosacījumu, ka tie notiks sestdienās, jo darba dienās vēlu atgriežas mājās no darba.

Pakalpojumu attīstība, jauninājumi

Jelgavas novadā turpinājās jaunā veida lasītāju karšu izsniegšana. Lasītāju karte, uz kuras ir svītrkods un arī lasītāja fotogrāfija, ļauj precīzāk strādāt ar BIS ALISE, kā arī paātrināt lasītāja apkalpošanas laiku. Taču vislielākais ieguvums lasītājam ir tas, ka var izmantot jebkuras

citas Jelgavas novada un Jelgavas pilsētas bibliotēkas pakalpojumus. Tomēr jāatzīst, ka jaunās kartes ieviešana nenoritēja tik gludi kā iecerēts. Pats galvenais, kas bija jāpārvar ir pašu bibliotekāru neizpratne, jo “kāda tur karte, ja mēs visus tāpat pazīstam”. Ļoti pamazām situācija mainījies un Elejas bibliotēka, kura ir viena no lielākajām Jelgavas novadā (716 lasītāju) ir izsniegusi jau 240 lasītāju kartes un atzinusi, ka tas ir būtisks atvieglojums darbā. Var uzskatīt, ka lasītāju kartes ieviešanas 1. periods ir beidzies, jo daļai lasītāju ir pilsētas bibliotēku izdotās kartes, daļai novada, bet būs arī lasītāji, kuri varēs iztikt ar vecajām kartēm, ja vien paši nevēlēšies jaunās, jo apmeklē tikai vienu, sava pagasta bibliotēku.

Visas abu novadu 28 bibliotēkas strādā ar BIS ALISE, līdz ar to lietotājiem pieejams **pakalpojums Mana bibliotēka**, kuru izmantojot autorizētam lietotājam ir iespējams attālināti rezervēt sev nepieciešamo izdevumu. Diemžēl, Jelgavas novadā šo pakalpojumu izmanto salīdzinoši maz. Autorizācijas dati izsniegti 808 lasītājiem, bet rezervēti tikai 152 izdevumi, savukārt Ozolnieku novadā aina daudz labāka – autorizācijas dati izsniegti 98 lasītājiem, bet rezervēti 326 izdevumi. Šim pakalpojumam nepieciešams pievērst lielāku uzmanību, jo izdevumu rezervēšanas iespēja ir viena no vislielākajām priekšrocībām BIS ALISE lietotājiem.

Ļoti izmantots pakalpojums ir grāmatu pasūtīšana no citas bibliotēkas – **SBA**. To izmanto gan atsevišķi lietotāji, gan paši bibliotekāri laikus pasūtot izdevumus pēc kuriem ir pieprasījums un kuru nav konkrētajā bibliotēkā. Jelgavas pilsētas bibliotēka piedāvā lauku bibliotēkām arī atsevišķas tematiskas grāmatu kopas, kā arī ņemot vērā bibliotēku pieprasījumus izveido tās no jauna. SBA veidā bibliotēkas saņēmušas 1364 izdevumus (*izvērstāk skat. Tabulu SBA pakalpojumi*).

Esošie pakalpojumi un jauni attīstīsies tikai tad, ja bibliotekārs pats pratīs novērtēt, kas tieši viņa bibliotēkas lasītājiem ir vajadzīgs un būs ieinteresēts pakalpojumu popularizēšanā, jo visvieglāk ir pateikt daudz dzirdēto frāzi “man to neviens neprasa!”.

Jaunu lasītāju piesaiste nenotiek tik labi, kā vēlētos. Kaut neliels, bet tomēr lasītāju skaita kritums vērojams lielākajā daļā bibliotēku, izņēmums Ozolnieku NCB un vēl dažas citas. Iemesli dažādi – slēgta vietējā skola, bērniem jāmēro garāks ceļš līdz skolai, tāls ceļš no darbavietas līdz mājām, nogurums un motivācijas trūkums. Noskaidrot sabiedrības viedokli par bibliotēkām – tas ir 2018. gada uzdevums, jo pašu bibliotekāru veiktajām aptaujām maza ticamība – parasti aptaujās saņem tos rezultātus, kuri vēlami bibliotekāram, bet nopietni analizēt situāciju nepalīdz. Jelgavas novada publiskās bibliotēkas apmeklē 30%, bet Ozolnieku novadā 17% iedzīvotāju.

Ārējie apkalpošanas punkti kā pakalpojums

Jelgavas novadā ir 3 ārējie apkalpošanas punkti – Vircavas pagasta Mazlaukos, Līvberzes pagasta Vārpā un 2017. gada pavasarī izveidotais - Jaunsvirlaukas pagasta Mežciemā. Ozolnieku

novadā par ārējo apkalpošanas punktu 2018. gadā tiks pārveidota Jaunpēternieku bibliotēka. Jelgavas novada ārējie apkalpošanas punkti atvērti reizi mēnesī un tajos var saņemt grāmatas un periodiskos izdevumus. Ozolnieku novada Jaunpēterniekos būs pieejami arī datori un lasītava, kā arī darba laiks – 3 dienas nedēļā.

Šie punkti palīdz nodrošināti ar grāmatām tos lasošos cilvēkus, kuri dzīvo tālu no bibliotēkas un nav mobili vai arī tik ieinteresēti lasīšanā, lai papildētos doties pēc grāmatām tālāk.

Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām

9 bibliotēkas atrodas ēku otrajos stāvos, 2 no tām ir izbūvēti pacelāji, bet cik ērta to lietošana, tas ir cits jautājums. 69 lasītājiem grāmatas tiek piegādātas mājās. Iespējams, ka šis pakalpojums būtu nepieciešams lielākam skaitam, bet pašlaik par to nav informācijas. Apzināt lasīšanas vajadzības, tas ir vēl viens darāmais darbs.

Pārskata periodā aktualizēts tika jautājums par bibliotēku darba laikiem. Mainoties iedzīvotāju dzīvesveidam, bibliotēkas pieejamību nepieciešams nodrošināt tiem cilvēkiem, kuri no darba vai mācībām atgriežas vēlu vakarā. 6 bibliotēkas ir atvērtas sestdienās, pārējo darba laikam ir nosacījums, ka vismaz 1 vakars nedēļā ir līdz 18.00 vai bibliotēkās, kuras atrodas apdzīvotajos centros līdz 19.00.

Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām

2017. gadā bibliotēkas aktivizējušas darbu ar vietējās kopienas pieaugušajiem.

▪ Lasītāju klubiņi

Zaļenieku pagasta bibliotēkā izveidojies lasītāju klubiņš “Cilvēcīgs vārds”, **Sesavas** pagasta bibliotēkā “Laimīgie lasa grāmatas un dzer kafiju”, bet **Lielplatones** pagasta bibliotēkas lasītāju klubiņš pagaidām bez nosaukuma, jo ir pašā savas darbības sākumā. **Kalnciema** pagasta bibliotēkā ir vēstures draugu klubiņš, kurš vairāk nodarbojas ar pagasta vēstures pētīšanu. Valgundes pagasta **Tīreļu** bibliotēkā pulcējas aktīvas sievietes. Lasītāju klubiņi – tas ir sistemātisks, mērķtiecīgs darbs, arī atbalsts bibliotēkai, to veidošana jāturpina.

▪ Tematiski vakari, tikšanās

Elejas bibliotēka regulāri rīko jauno grāmatu dienas/apskatus, dzejas vakarus.

Nākotnes bibliotēka aicina uz virtuālo ceļojumu vakariem, dzejas stundām. Interesanta pieredze ir **Kalnciema** bibliotēkai, kura sistemātiski papildina savu krājumu ar tematiskām literatūras kopām no Jelgavas pilsētas bibliotēkas, bet reizēm tās izmanto tematisku sarīkojumu rīkošanai, piemēram par ķirbjiem – mākslinieka fotogrāfijas, vietējo iedzīvotāju konservējumi, ievārijumi no ķirbjiem un Jelgavas pilsētas bibliotēkas grāmatas par atbilstošu tematiku.

Ziedkalnes bibliotēka saviem lasītājiem rīko dzejas un mūzikas pēcpusdienas, **Virčavas** bibliotēka - dzejas dienas, teātra izrādi.

No liela mēroga bibliotēku pasākumiem, kuri pulcināja ievērojamu skaitu apmeklētāju, jāpiemin **Zaļenieku** pagasta bibliotēkas organizētais G.Rača dzejas grāmatas prezentācija un koncerts, **Kalciema** pagasta bibliotēkas rīkotā tikšanās ar aktieri V.Vētru. Jāatzīmē, ka aktivitāšu rīkošanā bibliotēkas apvienojas un sadala uzdevumus un atbildības.

▪ **Novadu grāmatu svētki**

Novadu grāmatu svētki ir tradīcija 15 gadu garumā. Ņemot vērā, ka svētki iemantojuši iedzīvotāju atsaucību, neraugoties uz Lauku bibliotēku atbalsta biedrības likvidēšanos, Jelgavas novadā tika nolemts svētku tradīciju turpināt, bet citā veidā un kvalitātē. 16.novada grāmatu svētki notika Sesavas pagastā, šoreiz sestdienā, ar moto “Grāmata vieno paaudzes”. Mērķis – rosināt piedalīties ģimenes, jo svētku programma tika izveidota tā, lai katrai vecuma grupai būtu interesanti. Jaunums –“Brīvdabas lasītava” un grāmatu maiņas punkts. Svētkus apmeklēja ap 300 cilvēku

▪ **Literatūras izstādes**

Viena no tradicionālākajām bibliotēku darba formām. Tiek veidotas atbilstoši darba plānam, sabiedrības un kultūras dzīves aktualitātēm.

▪ **Gleznu, fotogrāfiju un citu radošo darbu izstādes**

Bibliotēkas, kurām ir atbilstošas telpas, iekārto vietējās kopienas ļaužu radošo darbu izstādes. **Nākotnes, Vilces, Sesavas, Kalciema, Virčavas** bibliotēkas iekārtojušas speciālas izstāžu sienas, kur izlikt gleznu un foto izstādes.

▪ **Dalība valsts un novada mēroga aktivitātes**

Ņemot vērā, ka daudzu bibliotēku vadītājas ir aktīvas un savos pagastos novērtētas personības, tās mērķtiecīgi tiek iesaistītas Jelgavas novada, Baltā galdauta un un citu svētku rīkošanā. Kopumā tas ceļ bibliotēku popularitāti. Tomēr šķiet, ka jebkura aktivitāte būtu saistāma kopā ar bibliotēkas pamatpakalpojumiem – informāciju, lasīšanu, grāmatu.

▪ **Uzziņu un informācijas darbs**

Uzziņu un informācijas darbs galvenokārt saistās ar palīdzību informācijas meklēšanā piem. cilvēkiem, kas mūsdienās - atrast nepieciešamo literatūru, tajā skaitā sniegt konsultāciju kā izmantot vienu vai otru datu bāzi. Ja datu bāze pieejama tikai Jelgavas pilsētas bibliotēkas lasītājiem, meklēti risinājumi kā to izmantot attālināti utt. Ņemot vērā, ka palielinās to jautājumu loks, kurus var nokārtot virtuāli, bibliotekāri sniedz konsultācijas kā samaksāt rēķinus, kā iesniegt iesniegumu pašvaldībai, kā pierēģistrēt virtuālo darba grāmatiņu, iesniegt ienākumu gada deklarāciju, iegādāties internetā biļetes utt. Atsevišķas bibliotēkas, kurām ir labi izveidots

novadpētniecības materiālu krājums, pilda uzziņas, lai palīdzētu veidot dzimtu kokus. Šajā ziņā īpaši atzīmējama Zaļenieku pagasta **Ūziņu bibliotēka**.

▪ **Bibliotēkas izglītojošā darbība**

Visa bibliotēkas darbība jau ir vērsta uz sabiedrības izglītošanu jebkurā tās formā. 2 bibliotēku vadītājas savos pagastos veic arī mūžizglītības speciālista pienākumus. Ņemot vērā, cik bibliotekāri ir labi apmācīti strādāt ar datu bāzēm un informāciju, cik sakārtota ir to profesionālā pilnveide, šāda funkciju apvienošana ir atbalstāma un veicināma.

Jelgavas un Ozolnieku novadu pagastos ir mūžizglītības speciālisti, kuru kompetencē (arī finansējums) ir rīkot kursus u.c. mūžizglītības pasākumus. Pagastu bibliotēku uzdevums ir sadarboties ar tiem, lai nenotiktu aktivitāšu un pasākumu dublēšanās.

▪ **Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem**

Visās bibliotēkās ir pieejama valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas gan papīra formā, gan virtuāli.

▪ **Elektroniskais katalogs kā pakalpojums**

5.2.tabula
BIS ALISE izmantošana

Reģions/ Pilsēta/ Novads	Bibliotēku skaits	Cik bibliotēkas strādā ar BIS ALISE un ALISE-i	Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2017)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2017)
			Cirkulācija	SBA	Komplektēšana		
Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogs							
<i>BIS ALISE-i</i>							
Jelgavas novada pašvaldību publiskās bibliotēkas	23	23	23	23	23	808	152
Ozolnieku novada pašvaldību publiskās bibliotēkas	5	3	5	5	4	98	326

Visas Jelgavas un Ozolnieku bibliotēkas strādā ar BIS ALISE. Ozolnieku NCB strādā ar savu BIS ALISE un līdz ar to Ozolnieku novada bibliotēku krājumi neparādās Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogā.

Pilnveidota pakalpojumu pieejamība, izmantojot informācijas tehnoloģiju iespējas: elektroniskajā kopkatalogā atspoguļots viss Jelgavas pilsētas bibliotēku krājums un Jelgavas novada publisko bibliotēku krājumi; bibliotēkās ieviesta automatizētā lietotāju apkalpošana; iespējama dokumentu attālināta rezervēšana, izmantošanas termiņa pagarināšana elektroniski, elektroniski atgādinājumi par izsniegto dokumentu izmantošanas termiņa beigām. Saite uz Ozolnieku novada bibliotēku kopkatalogu (Ozolnieku, Ānes, Garozas, Vainu, Jaunpēternieku bibliotēkas) ievietota bibliotēkas tīmekļvietnē.

Iekšzemes un starptautiskais SBA

5.3.tabula
SBA rādītāji

Jelgavas novada ALISE-i bibliotēku statistiskais pārskats par laika periodu no 01.01.2017. līdz 30.12.2017.						
N.p.k.	Bibliotēka	SBA				
		SBA izsn. eks. sk.	SBA saņ. eks. sk.	SBA pieprasījumi (pieprasītie)	SBA pieprasījumi (saņemtie)	SBA grāmatu sk. pie parādniekiem
1	Bērvircavas bibliotēka	42	16	17	46	0
2	Bramberges bibliotēka	12	7	8	12	0
3	Dzirnieku bibliotēka	7	36	43	10	0
4	Elejas bibliotēka	65	65	75	70	0
5	Jēkabnieku bibliotēka	33	139	146	38	0
6	Kalnciema bibliotēka	43	257	265	49	0
7	Ķīves bibliotēka	10	48	53	10	1
8	Lielplatones bibliotēka	10	66	70	10	0
9	Lielvircavas bibliotēka	58	73	86	64	0
10	Līvberzes bibliotēka	9	4	4	11	0
11	Nākotnes bibliotēka	32	112	121	33	1
12	Platones bibliotēka	22	82	93	25	2
13	Sesavas bibliotēka	23	190	195	29	0
14	Stalģenes bibliotēka	33	11	32	14	1
15	Svētes bibliotēka	32	55	56	35	0
16	Tīreļu bibliotēka	12	29	42	16	0
17	Ūziņu bibliotēka	35	16	5	52	0
18	Valgundes bibliotēka	16	10	13	16	0

19	Vecsvirlaukas bibliotēka	8	21	1	27	0
20	Vilces bibliotēka	8	15	16	11	0
21	Vircavas bibliotēka	14	69	72	18	0
22	Zaļenieku bibliotēka	53	41	58	48	0
23	Ziedkalnes bibliotēka	13	2	4	14	0

Pievienotā tabula labi parāda, cik katra bibliotēka aktīvi izmanto SBA. Līdzīgi ir arī Ozolnieku novadā. Jelgavas pilsētas bibliotēka sagatavo tematiskas grāmatu kopas, ņemot vērā novada bibliotekāru, kas bieži izmantoja JPB krājumu savu izstāžu papildināšanai, vēlmes, kā arī mūsu ierosinājumus. Visaktīvāk SBA pakalpojumu izmantoja **Kalnciema bibliotēka, Sesavas pagasta bibliotēka, Glūdas pagasta Nākotnes bibliotēka un Svētes pagasta Jēkabnieku bibliotēka.**

6. KRĀJUMS

Krājuma komplektēšanas politika un organizācija

Abu novadu bibliotēkas krājuma veidošanā ir neatkarīgas un komplektēšanu veic patstāvīgi, ņemot vērā izstrādātās krājuma komplektēšanas politikas vadlīnijas un piešķirto finansējumu. Ozolnieku novada bibliotēkas grāmatas galvenokārt komplektē vairumtirdzniecības bāzē “Latvijas Grāmata” Rīgā, Jelgavas novada bibliotēkas - “Latvijas Grāmata” veikalā “Avots”, i/u Virja, kā arī Zvaigznes ABC veikalā Jelgavā. Komplektēšanas prioritātes 2017. gadā bija bērnu literatūra un jaunākā latviešu daiļliteratūra. Ja pagastā vairākas bibliotēkas, tās savstarpēji koordinē iepērkamās grāmatas, lai nenotiktu nedublēšanās. No nozaru literatūras bibliotēkas cenšas iegādāties tieši to, pēc kā bibliotēkā ir pieprasījums. Veidojot Jelgavas novada bibliotēku budžetu 2018. gadam tika sīkāk analizēta finansējuma atbilstība lasītāju skaitam. Rezultātā atsevišķām bibliotēkām finansējums samazinājās, citām palielinājās.

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

6.1.tabula

Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums

	2015	2016	2017
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	64890	68604	69181
<i>t. sk. grāmatām</i>	45688	48814	48642
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	1321	1777	1952
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	17767	19790	20539
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	1.82	1.96	2
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	64890	68604	69181

Rekatalogizācija Jelgavas un Ozolnieku novada bibliotēkās rekatalogizācija pilnībā pabeigta.

Krājuma pārbaude

Automatizētās krājuma pārbaudes ir viena no prioritātēm darbā ar krājumiem. Bibliotēku krājumu inventarizācijas tiek plānotas gada darba plānā.

Jelgavas pilsētas bibliotēkas nodrošina speciālistu (datortīkla administrators, BIS ALISE sistēmas administratore) konsultācijas bibliotēku krājumu elektroniskajā inventarizācijā, izmantojot BIS ALISE moduli „Inventarizācija”. Izstrādāta instrukcija “Par inventarizācijas veikšanas kārtību ... bibliotēkas krājumā”, „Instrukcija krājuma automatizētai inventarizācijai Jelgavas novada pašvaldības bibliotēkās”.

2017.gadā veiktas inventarizācijas:

- Lielplatones bibliotēkā (4281 eks.),
- Platones bibliotēkā (4654 eks.);
- Līvberzes pamatskolas bibliotēkā (8439 eks.).

Pārskata gadā pēc JPB ieteikuma tika veikta atkārtotā krājuma pārbaude Platones bibliotēkā (pirmo reizi inventarizācija bija 18.05.2016.).

Krājuma rādītāji

6.2.tabula
Krājuma rādītāji

	2015	2016	2017
Jaunieguvumi kopā	15762	14587	14882
<i>t. sk. grāmatas</i>	5457	5214	5220
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1394	1461	2207
<i>t. sk. bērniem</i>	889	866	838
Izslēgtie dokumenti	13020	14982	13755
Krājuma kopskaits	166893	167166	170061
krājuma apgrozība	0.86	0.83	0.84

Datubāzes

Jelgavas un Ozolnieku novadu bibliotēkās tiek abonētas 2 valsts finansētās datubāzes – Letonika un Lursoft laikrakstu bibliotēka. Daudzu gadu garumā tiek veikts nopietns bibliotekāru izglītošanas darbs, lai šie resursi tiktu izmantoti uzziņu darbā, kā arī ieteiktu tos lietot savu bibliotēku apmeklētājiem. Visizmantotākā ir Lursoft laikrakstu bibliotēka. Vairākas bibliotēkas pat atteikušās no vietējā preses izdevuma abonēšanas, jo to iespējams izlasīt news.lv Lielākais izmantojums ir Zaļenieku pagasta bibliotēka 254, Kalnciema pagasta bibliotēka 209, Zaļenieku pagasta Ūziņu bibliotēka 270 un citās.

Mazāks izmantojums ir letonika.lv . Šī datubāze visvairāk noderīga ir skolēniem. Datubāzi Letonika ar piekļuvi ārpus bibliotēkas telpām abonē Glūdas pagasta Nākotnes bibliotēka. Vajadzības gadījumā pārējās bibliotēkas griežas pēc palīdzības pie Jelgavas pilsētas bibliotēkas. Bibliotekāru informācijas meklēšanas prasmes tiek pilnveidotas regulāri praktiskajās nodarbībās Jelgavas pilsētas bibliotēkas mācību klasē. Arī semināros tiek uzsvērti datubāzu nozīme informācijas darbā.

Pagastu bibliotēkas pašas datubāzes neveido.

Krājuma un datubāzu popularizēšana

Krājuma popularizēšana notiek galvenokārt literatūras izstāžu veidā. Lielākās bibliotēkas rīko arī tematiskus pasākumus par rakstnieku, jo īpaši novadnieku daiļradēm. Piemēram,

Zaļenieku pagasta bibliotēka par Aspaziju, tikšanās ar G.Raču, Sesavas pagasta bibliotēkā ar dzejnieci Laukmani, novada grāmatu svētkos ar populāro detektīvu rakstnieci D.Judinu utt. Jauniegvumu popularizēšana notiek arī sociālajos tīklos, vietējos medijos. Interesanta pieredze iegūta Jelgavas novada grāmatu svētkos Sesavas pagasta, kad pirmo reizi tika rīkota Brīvdabas lasītāva, kurā darbojās grāmatu maiņas punkts. Iedzīvotāju interese bija liela, šī aktivitāte arī rosināja biežāk iegriezties tuvākajā bibliotēkā.

Kopumā ņemot popularizēšana notiek nepārtraukti un tā nav atraujama no citām bibliotēku aktivitātēm.

2017. gada jaunums datubāzu popularizēšanā bija Jelgavas pilsētas bibliotēkas Informācijas nodaļas speciālistu izbraukums uz Vircavas vidusskolu e-prasmju nedēļas laikā. Skolēni tika iepazīstināti ar datubāzēm, kuras pieejamas attālināti un kā tās izmantojamas mācībās un arī svešvalodu apgūvē. Šis darba virziens būtu jāturpina un jāvērs plašumā.

Darbs ar parādniekiem

Lauku bibliotēkās nav īpašu problēmu ar parādniekiem. Jelgavas novada bibliotēku lietošanas noteikumi paredz 1 mēnešu ilgu termiņu izdevumu lasīšanai. Pēc metodiķa domām, tas ir par garu un neveicina krājuma apgrozību, bet tuvākajā laikā šo noteikumu punktu nav paredzēts mainīt.

7. DARBS AR BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Darba ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

Bērnu un jauniešu skaits lauku bibliotēkās, diemžēl, samazinās. Tas ir skaidrojams ar iedzīvotāju novecošanos, mazo dzimstību un arī ar to, ka samazinās lauku skolu skaits, kā arī daudzi vecāki, kuri strādā pilsētā, izvēlas bērniem pilsētas PII un skolas.

Metodiskā un konsultatīvā darba organizācija attiecībā uz šo darba virzienu

Darbs ar bērniem ir viens no metodiskā un konsultatīvā darba virzieniem. Semināros un informatīvajās sanāksmēs bibliotekāri tiek iepazīstināti ar LNB Bērnu literatūras centra aktualitātēm un piedāvājumiem, grāmatu jaunumiem. Pārskata periodā darbs bija apgrūtināts Jelgavas pilsētas bibliotēkas ēkas apjomīgo remontdarbu dēļ un tādēļ nebija iespējams sarīkot atsevišķu semināru veltītu tēmai darbs ar bērniem. Labi pārzinot katras atsevišķās lauku bibliotēkas iespējas, vairāk tika strādāts individuāli.

Individuālais darbs ar bibliotēkām deva labus rezultātus – 7 bibliotēkas pieteicās dalībai bērnu lasīšanas programmā “Grāmatu starts” 2017/2018. gadam. Lauku bibliotēkām ir svarīgi mainīt stereotipus par savām iespējām un nozīmi vietējā kopienā. Sākotnējā attieksme – “Tas jau priekš pilsētas. Ne mums tik mazu bērnu, ne arī vecāki vedīs uz bibliotēku”. Pēc pirmajām Pūcīšu skolas nodarbībām secinājums – gan bērni ir, gan arī aktīvi vecāki.

Koordinēts bibliotēku darbs “Ziemeļvalstu bibliotēku nedēļā” un lasīšanas veicināšanas programmā “Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2017.” <http://ej.uz/dt7i>.

Plānojot 2017. gada vasaras pieredzes braucienu bibliotekāriem, maršruts tika veidots tā, lai apskatāmajās bibliotēkās būtu iespēja ko jaunu gūt arī darbā ar bērniem. Šoreiz tās bija vairākas bibliotēkas Igaunijā. Dažādu reģionu bibliotekāru savstarpējā komunikācija un informācijas apmaiņa ļoti veicina radošumu. Piemēram, izpētot LBB rīkotajā "Ideju tirgū" Cēsu CB papīra teātra skatuvi, radās doma - tas ir lielisks rīks darbā ar bērniem. Tā 2017. gadā tapa 2 līdzīgas skatuves arī Jelgavas novadā. Pie tam bērniem šie “mini teātri” tik ļoti patīk, ka viens otram lasa priekšā pasakas un iestudē pašu sacerētas ludziņas.

Konsultatīvā darba mērķis – virzīt bibliotēku darbu tā, lai rezultātā paaugstinātos pasākumu kvalitāte un bērni kļūtu par regulāriem bibliotēku apmeklētājiem un grāmatu lasītājiem.

Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jauniegvumu proporcionālitate

Bibliotēku krājums regulāri, atbilstoši piešķirtajam finansējumam, tiek papildināts ar jaunāko bērnu literatūru. Pat ja bibliotēka nepiedalās lasīšanas veicināšanas programmā Bērnu

žūrija tiešā veidā, tiek ieteikts iegādāties programmā ietvertās grāmatas. Tiek iegādātas arī spēles un puzzles, bet tās izsniedz izmantošanai uz vietas bibliotēkā. Bibliotekāru novērtēta ir Jelgavas novada Eiropas Informācijas centra izveidotā un visām novada publiskajām un skolas bibliotēkām uzdāvinātā spēle “Tavs izaugsmes ceļojums”, kura palīdz iepazīt novadu, Latviju un Eiropas Savienību <http://ej.uz/m6iv>

Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām

Lauku bibliotēku sadarbība ar izglītības iestādēm lielā mērā ir atkarīga no attāluma cik tuvu tās viena otrai atrodas. Laba sadarbība ar skolu ir Elejas, Sesavas, Staļģenes, Kalnciema, Vilces, Zaļenieku bibliotēkām. Notiek bibliotekārās stundas, radošās darbnīcas, iepriekš ar pedagogiem vienojoties par tēmu. Nomainoties bibliotēku vadītājiem aktivizējies darbs ar izglītības iestādēm Platones un Lielplatones pagastu bibliotēkās.

Kalnciema pagasta bibliotēkā sadarbībā ar Jelgavas novada Izglītības pārvaldi tika rīkota atklātā stunda nodarbībai ar bērniem bibliotēkā uz kuru ieradās pedagogi no visa novada <http://ej.uz/rkzn>

Veiksmīgākās lasīšanas veicināšanas aktivitātes

Arī lauku bibliotēkās daudz tiek domāts, lai bērni bibliotēkā labi justos un būtu mērķtiecīgi nodarbināti. Iegādātas attīstošās un galda spēles, skolu brīvlaikā tiek rīkoti galda spēļu čempionāti, konkursi. Daudzo bibliotēku aktivitāšu vidū, īpaši jāpiemin vairāku bibliotēku darbība vasaras brīvlaikā. Jau divus gadus pēc kārtas Sesavas pagasta bibliotēka rīko ekspedīcijas pa savu pagastu. 2017. gada vasarā tā bija “No grauda līdz maizei”, kuras laikā bērni zemnieku saimniecībā “Ivullas” iepazīs ar modernajām tehnoloģijām graudu audzēšanā un pirmapstrādē. Svētes pagasta Jēkabnieku bibliotēka rīko velobraucienus pa savu pagastu, šoreiz uz dzejnieces Aspazijas mājām “Daukšas” un zemnieku saimniecību “Vilki”. Izdomas bagāta ir Platones pagasta Lielvircavas bibliotēka. Šajā bibliotēkā bērnus vienmēr gaida gudras, attīstību veicinošas aktivitātes <http://ej.uz/tvj2>

Īpaši atzīmēt gribas 2 pasākumus, atšķirīgus no pārējiem ar savu tematiku. Tie bija veltīti 18. novembrim - mūsu valsts proklamēšanas dienai. Ozolnieku novada centrālās bibliotēkas rīkotā Patriotu nedēļas aktivitāte PII „Zīlīte” bērniem sadarbībā ar Vainu bibliotēku un Vēstures ekspozīciju – izbrauciens uz Ozolnieku novada Brīvības cīņu pieminekli pie Skuju skolas, lai izzinātu vēsturi, sakoptu pieminekļa apkārtni <http://ej.uz/86ev>.

Līdzīgs pasākums Platones pagasta bibliotēkā kopā ar Platones pamatskolas audzēkņiem <http://ej.uz/2av4>. Bērnu patriotisma audzināšanai bibliotēkām jāpievērš lielāka uzmanība, jo

Īpaši laukos ir daudz piemiņas vietu un objektu par kuriem būtu jāzina un kuri palīdzētu uzkrāt zināšanas par savu pagastu un valsti kopumā.

Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums

Nozīmīgākie sadarbības partneri darbā ar bērniem ir skolas un pirmsskolas izglītības iestādes. Sadarbības intensitāte vistiešākajā mērā atkarīga no pedagogu un bibliotekāru savstarpējās komunikācijas un ieinteresētības.

Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi

Kaut arī bibliotēkām ir laba sadarbība ar izglītības iestādēm, tomēr pedagogiem un bibliotekāriem mērķtiecīgāk vajadzētu sadarboties vasaras lasīšanas jeb ieteicamās literatūras sarakstu veidošanā. Daudzu lauku skolu pedagogi vispār nerosina bērnus vasarā lasīt!

8. NOVADPĒTNIECĪBA

Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes

Katras bibliotēkas uzdevums ir apkopot pieejamo informāciju par sava pagasta vēsturi un personībām. Kā šis darbs tiek veikts, lielā mērā ir atkarīgs no bibliotekāra ieinteresētības un lokālpatriotisma. Nopietnākais darbs novadpētniecības jomā notiek Zaļenieku pagasta bibliotēkā, kura veido arī savu novadpētniecības blogu <http://zaleniekubiblioteka.blogspot.com/> , **Zaļenieku pagasta Ūziņu bibliotēkā** , kura daudz dara Ūziņu apdzīvotās vietas izpētē. Iegūti interesanti materiāli par zemnieku saimniecībām, dzimtām, rosināta iedzīvotāju līdzdalība dažādu notikumu atcerē. Arī Ūziņu bibliotēka veido savu blogu <http://uzinubiblioteka.blogspot.com/>

Ļoti bagātīga informācija savākta par Jaunsvirlaukas pagasta māju vēsturi. Šo darbu veic **Jaunsvirlaukas pagasta Staļģenes bibliotēka**, kura salīdzina Latvijas laika kartes ar mūsdienām, fotografē ēku vietas . Ieguldīts milzīgs darbs, bet jāuzsāk savākto materiālu sistematizēšana un digitalizēšana, lai informācija būtu pieejama ikvienam interesentam.

Valgundes pagasta bibliotēkas krājumā glabājas horeogrāfa Viļa Ozola dāvinātie biogrāfiskie materiāli. Tie pieejami ikvienam interesentam <https://ej.uz/hb2d> Tā kā bibliotēkai ir mērķis iesaistīties stāstniecības kustībā, tika apmeklēti UNESCO LN komisijas 24 stundu kursi “Stāstnieku skola- ievads stāstniecībā ” Rīgā.

Valgundes pagasta bibliotēkas zināšanas noderēja 2 interesentiem no Vācijas. Viens meklēja kara laikā pazudušā vectēva brāļa kapavietu - lidotājam, jaunam puisim ,kura lidmašīna notriekta Valgundē. Kopīgiem spēkiem to arī sameklēja, klusībā to pagasta vecie ļaudis bija zinājuši. Otrs gribēja apskatīt savas mātes bijušos īpašumus - ķieģeļu ceplis. Tās vietas kopā ar Kalnciema bibliotēku arī tika atrastas, ceplī jau gan bija nojaukti ātrāk.

Vilces pagasta Ķīves un Ziedkalnes bibliotēkas rīkojušas vairākus atmiņu vakarus, kuros piedalījās ļaudis, kuri kādreiz dzīvojuši un strādājuši vietējā kolhozā. **Kalnciema pagasta bibliotēka** rīko “Vēstures autobusa” braucienus pa pagasta vēsturiskajām vietām.

Tie ir daži piemēri no Jelgavas novada bibliotēku novadpētniecības.

▪ **Novadpētniecības krājums**

Novadpētniecības krājumu veido galvenokārt grāmatas , gan arī sakrāto dokumentu mapes. Izveidojusies laba tradīcija – Jelgavas novada pašvaldība bibliotēkām dāvina grāmatas par novada vēstures un arhitektūras pieminekļiem, kuru izdošanā ieguldīts arī pašvaldības finansējums, piem. Vilces muiža, Mūrmuiža u.c.

Pārskata periodā digitalizēts izdevums “Jaunsvirlaukas Pagasta Mēnešraksts”, 2002 – 2009, 81 nr., 324 lpp.

9. PROJEKTI

9.1.tabula
Projektu apkopojums

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija	LNB Jelgavas novada pašvaldība		10 bibliotēku dalība Lasīšanas veicināšanas aktivitātēs	atbalstīts
Grāmatu starts	LNBAB Jelgavas un Ozolnieku novadu pašvaldības		8 bibliotēku dalība 3-4 gadu vecu bērnu un viņu vecāku iesaistīšana bibliotēku aktivitātēs	atbalstīts
Ūziņu un apkārtnes kultūrvēsturiskā mantojuma izpēte	Valsts budžeta līdzekļi 2017.gadam. Mērķdotācijas pašvaldību pasākumiem	1500 EUR	Tehniskā nodrošinājuma iegāde Ūziņu bibliotēkai, Ūziņu un tuvējās apkārtnes kultūras, sabiedriskās un saimnieciskās dzīves vēstures izpētes nodrošināšana.	atbalstīts

Jelgavas un Ozolnieku novados LNB lasīšanas veicināšanas **programmā „Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija”** piedalās 10 publiskās bibliotēkas un 3 skolu bibliotēkas.

<http://ej.uz/rw55>

Vislabākie rezultāti un lielākais programmā iesaistīto bērnu skaits ir bibliotēkām, kurām cieša sadarbība ar skolu. Tās ir Vilces pagasta bibliotēka (42 bērni), Elejas (25), Kalnciema (20), Zaļenieku (20). Kopīga BJVŽ noslēguma pasākuma novados nav, bet katra bibliotēka paredz budžetā finansējumu, lai bērnus iepriecinātu un motivētu tos piedalīties arī nākamajā gadā. Vairums bibliotēku rīko kopīgus braucienus – Kalnciema pagasta bibliotēka uz Džūkstes pasaku muzeju, Vilces pagasta bibliotēkām apvienojoties uz Skrīveriem (bērnu bibliotēka un konfekšu gotiņu ražotne un brauciens ar laivu pa Daugavu), Svētes pagasta Jēkabnieku bibliotēka uz LNB un Rīgas Botānisko dārzu utt. Citas bibliotēkas rīko bibliotēkā pasākumu.

Jāpiezīmē, ka BJVŽ netieši piedalās arī atsevišķas citas bibliotēkas, kuras pašas nav pieteikušās dalībai. Vienojoties ar skolu bibliotēkām iegādājas BJVŽ grāmatas un bērni, kuriem tas ir ērtāk, tiek rosināti doties uz pagasta bibliotēku piem. Valgundes un Sesavas pagastu bibliotēkas.

LNB lasīšanas veicināšanas **programma „Grāmatu starts”** ģimenēm ar pirmsskolas vecuma bērniem no 3 gadiem ir Jelgavas un Ozolnieku bibliotēku **veiksmes stāsts 2017. gadā**, kurš turpināsies 2018. gadā. Izdevās pārliecināt 7 bibliotēkas, ka arī laukos šī programma ir darboties spējīga un ka nav svarīgs iesaistīto bērnu skaits, bet gan sarīkoto pasākumu kvalitāte. Jelgavas reģionā šī programma realizējas kā Pūcītes skola ar 3 atsevišķām nodarbībām. 2017. gada nogalē tika rīkotas Pūcītes skolas Platones pagasta Lielvircavas bibliotēkā un Sesavas

pagasta bibliotēkā <http://ej.uz/dt7i> Kopā nodarbībās piedalījās un pūcītes somiņas saņēma 12 bērni. Vecāki izteica vēlēšanos, lai nodarbības 3-5 gadus veciem bērniem bibliotēkās turpinātos un tā arī notiek, tikai tagad jau kā bērnu rīti <http://ej.uz/divu> Sesavas pagasta bibliotēkā, “Lasām un darām kopā” Platones pagasta Lielvircavas bibliotēkā. Par savu pieredzi un iegūtajām atziņām Sesavas pagasta bibliotēkas vadītāja I.Strazdiņa dalījās LNB Bērnu literatūras centra un LNB Atbalsta biedrības seminārā “No grāmatu starta līdz mediju informācijpratībai bibliotēkās” <http://ej.uz/kxex>

10. PUBLICITĀTE

Bibliotēku darba publicitātei tiek pievērsta liela nozīme un Jelgavas reģiona bibliotēkām ir visdažādākas iespējas sabiedrību informēt par sevi. Jelgavas pilsētas bibliotēkas tīmekļa vietnē www.jelgavasbiblioteka.lv izveidota sadaļa *citas bibliotēkas* <http://ej.uz/8oa3> Te var iegūt informāciju par abu novadu bibliotēku darba laikiem, pakalpojumiem utt. Informācija tiek operatīvi atjaunota. Informāciju par novadu bibliotēkām var atrast Jelgavas un Ozolnieku novadu tīmekļa vietnēs. No Jelgavas novada tīmekļa vietnes var nokļūt <http://ej.uz/8oa3>, kas ļoti atvieglo un paātrina informācijas iegūšanu. Jelgavas novada tīmekļa vietnē <http://www.jelgavasnovads.lv/lv/pasakumi/?date=20.03.2018> sadaļā *pasākumi* , katra bibliotēka var ievietot informāciju par savām aktivitātēm.

Lai pilnveidotu lauku bibliotēku iespējas informēt sabiedrību par aktualitātēm, pasākumiem, jaunumiem sociālajā tīklā Facebook izveidots Jelgavas un Ozolnieku bibliotēku konts <http://ej.uz/i3kg>

Jelgavas novada tīmekļa vietnē www.jelgavasnovads.lv izveidotas saites uz Jelgavas pilsētas elektroniskajiem resursiem – novadpētniecības datu bāzi, novadnieku kalendāru, Jelgavas reģiona bibliotēku kopkatalogu. Zaļeniku pagasta bibliotēkai un Ūziņu bibliotēkai ir izveidoti blogi par novadpētniecību. Vairākām bibliotēkām sociālajos tīklos ir izveidoti bibliotēku konti. Informācija regulāri tiek publicēta laikrakstā “Jelgavas novada ziņas”, kurš pieejams katram iedzīvotājam un iznāk 2 reizes mēneši.

Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi

Ne visi bibliotēku darbinieki izprot publicitātes nozīmi un ir gadījumi, kad par veiksmīgiem pasākumiem plašāks ļaužu loks tā arī neuzzina. Jāaug arī publicitātes kvalitātei! Jāmācās – vienīgais risinājums!

11. METODISKAIS UN KONSULTATĪVAIS DARBS

Situācijas apraksts, kopaina, metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā

Metodisko un konsultatīvo darbu ar reģiona bibliotēkām veic Jelgavas pilsētas bibliotēkas galvenie speciālisti - BIS ALISE administratore, galvenā speciāliste SBA jautājumos, LAN un Informācijas nodaļas darbinieki, datorspeciālists, darbu koordinē direktora vietniece metodiskajā darbā. Galvenās metodiskā un konsultatīvā darba prioritātes pārskata periodā – bibliotēku darbinieku profesionālā pilnveide, darbs ar bērniem un bibliotēku darba publicitāte.

Reģiona galvenās bibliotēkas sniegtais metodiskais un konsultatīvais atbalsts, īstenotie profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas pasākumi

11.1.tabula

Profesionālās pilnveides un pieredzes apmaiņas braucieni

N. p. k	Norises laiks	Norises vieta	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Dalībnieku skaits	Stundu skaits
1.	15.02.2017	JPB	JPB	Seminārs 1.Datubāzu resursi-atbalsts mācību un informācijas darbam 2.Abonēto datubāzu izmantošana ārpus bibliotēkas 3.Precīzu datu izguve – kvalitatīvu darba pārskatu pamats 4.Ieskats bibliotēku pārskatos un uzdevumi 1.pusgadam 5.LBB aktualitātes un ieceres 6.Pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērnu iepazīšanās ar bibliotēku – pieredze un radošās aktivitātes	28	4
2.	01.03.2017	JPB mācību klase	JPB	Praktiskās nodarbības Darbs ar SBA moduli	13	4
3.	15.03.2017	JPB mācību klase	JPB	Praktiskās nodarbības Darbs ar SBA moduli 2.grupa	14	4
4.	12.04.2017	JPB	JPB sadarbībā ar NVA Jelgavas filiāli	Seminārs 1.E-pakalpojumi un citi piedāvājumi darba meklētājiem 2. Jelgavas novada kultūras pārvaldes informācijas par iepirkumiem	26	4
5.	17.05.2017	Jelgavas Ģ.Eliasa Mākslas un vēstures muzejā	JPB, LBB Zemgales nodaļa	Reģionālais seminārs Bibliotēka un sociālie mediji LBB Zemgales nodaļas balvas pasniegšana	75	5
6.	6.;7.06.201	JPB	JPB	Seminārs		

	7		sadarbībā ar LNB	Latvijas reģionu metodiķu iepazīstināšana ar bibliotekārā darba aktualitātēm un Jelgavas pieredzi metodiskajā darbā	32	
7.	14.;15.06		JPB	Pieredzes brauciens Iepazīšanās ar Igaunijas publisko bibliotēku darbu (Rakvere, Kadriņa)	42	
8.	13.09.2017	Jelgavas novada domes	JPB	Jaunās darba sezonas ievadseminārs J.Ūdra lasījumi par K.Ulmani Kultūras darba aktualitātes Ģimenes lasīšanas veicināšanas projekts "Grāmatu starts"	32	4
9.	01.11.2017	Bauskas CB	LBB Zemgales nodaļa Bauskas CB	Zemgales reģiona publisko bibliotēku rudens seminārs	7	6
10.	22.11.2017.	Sabiedrības integrācijas pārvalde	JPB	Tikšanās ar latviešu trimdas rakstnieci Ritu Laimu Bērziņu	32	3
11.	06.12.2017	turpat	JPB sadarbībā ar KISC	Seminārs VID EDS jaunumi	32	4

Vidēji reizi mēnesī notiek semināri vai praktiskās nodarbības .

Semināru tēmas tika izvēlētas atbilstoši aktualitātēm un piedāvājumam. Pārskata periodā profesionālās pilnveides darbu apgrūtināja Jelgavas pilsētas bibliotēkas telpu remonts, jo pasākumu norises vietas nācās meklēt citur. Līdz ar to mazāk kā citus gadus tika rīkotas praktiskās nodarbības mācību klasē. Semināru apmeklējums ir labs, bibliotēku vadītājiem, kuri atbraukšanai uz pilsētu izmanto sabiedrisko transportu tiek apmaksāti ceļa izdevumi.

Profesionālā pilnveide ir ne tikai tradicionālie semināri un lekcijas , bet arī pieredzes un informācijas apmaiņa.

Tika rīkots 2 dienu pieredzes brauciens uz Igaunijas bibliotēkām. Īpaši noderīga pieredze iegūta Kadriņas bibliotēkā, jo tā visādā ziņā strādā līdzīgos apstākļos kā mūsu lauku bibliotēkas. Darbinieki stāstīja par labo un mērķtiecīgo sadarbību ar novada pašvaldību, par to kā ar projektu palīdzību bibliotēka aktīvi iesaistās finansu piesaitē, rīko izglītojošas aktivitātes dažādām mērķgrupām, ir paties un sabiedrības novērtēts vietējās kopienas centrs. Pēc brauciena, katram dalībniekam vajadzēja uzrakstīt, ko no redzētā vēlētos vai gluži otrādi nevēlētos ieviest savā bibliotēkā.

Konsultatīvajā darbā ļoti liela nozīme ir metodiķa un bibliotēkas vadītāja regulārai, individuālai komunikācijai. Diemžēl, arvien palielinoties darba apjomam, to kļūst grūtāk veikt.

2017. gadā kopā ar Jelgavas novada Kultūras pārvaldes speciālistiem tika apmeklētas visas 23 Jelgavas novada pagastu bibliotēkas. Atsevišķas bibliotēkas tika apmeklētas vairakkārt.

2017. gadā 2 bibliotēkās nomainījās vadītāji. Līdz ar to liels darbs tika ieguldīts jauno kolēģu bibliotekāro pamatprasmju veidošanā.

Jelgavas reģionā joprojām tiek saglabātas metodiskās dienas – katra trešdiena. Ņemot vērā, ka no 28 bibliotēkām 24 bibliotēkās strādā 1 darbinieks, mūsaprāt tas ir pamatoti. Trešdienās, kurās nav semināru vai citu darba nepieciešamību būt ārpus bibliotēkas, tās ir atvērtas lietotājiem.

2017. gadā tika veikta atsevišķu bibliotēku skaitlisko darba rādītāju sīkāka izpēte – cik lasītājiem grāmatas izsniegtas, cik bieži bibliotēka ir apmeklēta utt. Tā bija ļoti noderīga informācija par ko ikdienā nemaz bibliotekāri neaizdomājas, kaut arī BIS ALISE ļauj šādu informāciju izgūt un šajā sakarā notikušas arī mācības.

Metodiskais un konsultatīvais atbalsts izglītības iestāžu bibliotēkām

Ar izglītības iestādēm galvenā sadarbība un konsultatīvais darbs notiek BIS ALISE kvalitatīvas un profesionālas darbības nodrošināšanā, Jelgavas reģiona elektroniskā kopkataloga veidošanā. Visas Jelgavas reģiona skolas strādā ar BIS ALISE .

Skolu bibliotekāru konsultēšana notiek nepārtraukti ikdienā, kā arī tiek veiktas jauno bibliotekāru apmācības. Diemžēl skolu bibliotekāri mainās daudz biežāk nekā publisko bibliotēku (2017.gadā – 3), bez tam lauku skolās bibliotekāru darba slodzes ir tik nelielas, ka grūti gaidīt profesionālu darbu.

Sadarbība ar citām iestādēm (metodiskā un konsultatīvā darba jomā)

Metodiskā un konsultatīvā darba jomā visciešākā sadarbība ir ar Jelgavas novada kultūras pārvaldi un Jelgavas novada pašvaldību kopumā. Tā ir gan organizatoriska, gan materiāla palīdzība (piem. nodrošināšana ar transportu), iedziļināšanās bibliotēku darba jautājumos, arī konkrētu darba kvalitātes prasību izvirzīšana.

LNB Konsultatīvais centrs – speciālistu konsultācijas, dalība bibliotekāru semināros.

LR Kultūras ministrija – konsultācijas, ieteikumi darbam.

Citu reģionu galvenās bibliotēkas – konsultācijas, ieteikumi semināru tēmām, lektoriem, informācijas apmaiņa, reizēm piedalīšanās citu reģionu rīkotajos semināros.

Metodiskā un konsultatīvā darba problēmas un to risinājumi, profesionālās pilnveides vajadzības

Metodiķa un citu bibliotēkas speciālistu darbā ļoti noderīga būtu viegli pārskatāma, aktuāla informācija par bibliotēku darbu Latvijā, skaitlisko darba rādītāju apkopojums lai varētu salīdzināt savu reģionu ar citiem. Jelgavas pilsētas bibliotēkai nepieciešams savs transports,

protams, ir iespējams izmantot pašvaldības, bet tas tomēr prasa saskaņošanu, saplānošanu un lielāku laika patēriņu.

Jelgavas pilsētas direktores vietniece darbā ar reģiona bibliotēkām

Dzintra Punga

2018. gada 10. marts